

Het mikve

Reinheid is verbonden met heiligheid.

Heilig wil zeggen: behorend tot de sfeer van het goddelijke.

Het woord 'rein' kan verschillende betekenissen hebben:

1. rein i.t.t. vuil (Zach. 3: 4,5 en in beeldspraak: Ez. 36: 25)
2. onvermengd, zuiver (Ex. 30: 35; 25: 11)
3. levitisch rein, dit kan betrekking hebben op : personen (Lev. 7: 19)
dieren (Lev. 11: 47)
offergaven (Mal. 1: 11)
vaatwerk (Jes. 66: 20)
plaatsen (Num. 19: 9)
4. in morele zin (Spr. 15: 26; Ps. 51: 12; Job 17: 9)

De geboden in de Tora zijn in drie categorieën te verdelen: *misjpatiem*, 'oordelen', ethische en morele wetten die zo vanzelfsprekend zijn dat ze geen nadere uitleg vragen, zoals 'gij zult niet doden', *eddot* 'getuigenissen' zoals de gebruiken bij feesten en het aanleggen van de tefillin (gebedsriemen), *chokim* 'verordeningen', hiervoor wordt geen reden gegeven en daarom worden ze het makkelijkst veronachtzaamd. (kashroetwetten)

Reiniging vindt plaats in een mikve

In het Hebreeuws: **הַמִּקְוֶה** : *mikveh* : 'verzameling'

Het is afgeleid van het werkwoord : **קָוַה** : *kavèh* : 'verzamelen'

Genesis 1: 9, 10: *En G-d zeide: Dat de wateren zich onder de hemel op één plaats verzamelen (jikkavoe) en het droge te voorschijn kome; en het was alzo. En G-d noemde het droge aarde en de verzameling (mikveh) wateren noemde Hij zeeën.*

Exodus 7, 19: *Toen zeide de Here tot Mozes: Zeg tot Aäron: neem uw staf en strek uw hand uit over de wateren van de Egyptenaren, over hun stromen, hun kanalen, hun poelen en al hun verzamelplaatsen (mikveh) van water, opdat zij bloed worden...*

Leviticus 11, 36: *Slechts een bron en een put, een verzameling (mikveh) water, zal rein zijn.*

Jesaja 22, 9-11: *...jullie vergaarden het water van de benedenste vijver; jullie telden de huizen van Jeruzalem en jullie braken huizen af om de muur ontoegankelijk te maken en maakten een vergaarbak (mikveh) tussen de beide muren voor het water van de oude vijver*

In de *Misjna* (eerste Rabbijnse geschrift dat zijn afsluiting vond ± 200 CE), wordt melding gemaakt van de reiniging van een priester wanneer hij onrein wordt en dus ongeschikt voor het uitvoeren van het dagelijks offer .

Op drie plaatsen houden de priesters de wacht in de Tempel: bij (de kamer van) Abtinias, bij (de kamer) van het licht, bij (de kamer) van het vuur.

De kamer van Abtinias en van het licht lagen boven, hier hielden de jonge priesters de wacht. De kamer van het vuur had een gewelf en het was een grote kamer, helemaal geplaveid. En de oudsten van het 'Beth Av' sliepen daar, de sleutels van het Tempelplein in hun hand. En de jonge priesters hadden elk hun matras op de grond. Ze sliepen niet in hun heilige kleren,

maar ze deden deze uit, vouwden ze en legden ze onder hun hoofd. Wanneer een van hen een zaadlozing had, ging hij weg en liep langs de wenteltrap onder de Tempel, lampen brandden op verschillende plaatsen, tot hij kwam bij de kamer voor de onderdompeling. Daar was een vuur en een discreet toilet. Hieruit bestond de discretie: wanneer hij merkte dat het gesloten was, dan was daar iemand, maar (was het) geopend, dan was daar niemand.

Hij daalde af, ging onder water, kwam eruit, droogde zich af en warmde zich voor het vuur. Dan ging hij weg en ging bij zijn broeders, de priesters zitten totdat de poorten geopend werden, dan stond hij op en ging weg.

Misjna, Tamid 1,1

Pas in de Misjna vinden we duidelijk voorschriften.

De reinigingsplaats:

- moet bestaan uit water
- dit moet op natuurlijk wijze in een ruimte terecht zijn gekomen – mag niet geput of via leidingen daarheen gevoerd zijn
- de ruimte moet integraal deel uitmaken van de grond of van de rots en mag niet verplaatsbaar zijn
- het water mag niet stromen of wegvloeien, met uitzondering van een natuurlijke bron, die zelfs tot een rivier kan worden
- moet een inhoud hebben van 40 se'ah (908 liter).

Het mikve in deze tijd

Tot de verwoesting van de tweede Tempel in 70 CE, moest elke proseliet na een langdurig onderricht, het ritueel van toetreding, na de besnijdenis voor mannen, eindigen met het brengen van twee offers: een brandoffer en een vredeoffer. (Ex. 24: 5) , daarmee werd hij in verbinding gebracht met de verbondssluiting op Sinai. De drievoudige onderdompeling was het beslissende moment: hij was een nieuwe schepping geworden.

Hij krijgt zijn nieuwe, Hebreeuwse naam.

Talmoed, Jebamoth 22a: *Iemand die een proseliet geworden is, is als een nieuw geboren kind.*

In het Christendom is deze onderdompeling voor een proseliet overgenomen en aangepast aan de eigen uitleg.

Doop der bekering

Joh. 3: 3-6: *Jezus antwoordde en zeide tot hem: voorwaar, Voorwaar, ik zeg u, tenzij iemand wederom geboren wordt, kan hij het koninkrijk G-ds niet zien. Nikodemus zeide tot hem:*

Hoe kan een mens geboren worden als hij oud is? Kan hij dan voor de tweede maal in de moederschoot ingaan en geboren worden? Jezus antwoordde: Voorwaar, voorwaar ik zeg u, tenzij iemand geboren wordt uit water en geest, kan hij het koninkrijk G-ds niet binnengaan.

Jezus' woorden passen precies binnen de Joodse traditie. Het probleem is alleen dat Christenen het op een andere manier lezen en interpreteren..

In Didache, hoogstwaarschijnlijk geschreven in Antiochië in een Joods-Christelijke gemeente, zien we nog duidelijker de overeenkomst met de onderdompeling in het mikve. Hoewel het water in een mikve 'stilstaand water' moet zijn, geldt dat niet voor een rivier. Het blijkt dat in deze gemeente gedoopt werd in een rivier, bovendien moest het water koud zijn, verwarming

was immers een verandering in de status van het water door de mens. Maar zoals altijd bij voorschriften in de Tora gaat het er om dat het de mens tot heil is en dat de gezondheid niet in gevaar mag worden gebracht. Zo mag een ziek of zwangere b.v. niet vasten met Yom Kippoer. Vandaar het toestaan van verwarming van het water.

Een andere wijziging is natuurlijk de formule die gebruikt wordt; de enige overeenkomst op dat gebied is dat ook hier de onderdompeling driemaal plaats vindt.

Didache VII (begin tweede eeuw CE):

Met betrekking tot de doop. U moet als volgt dopen: nadat u al het bovenstaande hebt gezegd, doop in de naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest met stromend water. Indien het niet mogelijk is met koud water, dan met warm. Indien u geen van beiden ter beschikking hebt, giet dan driemaal over het hoofd in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest. Degene die de doop verricht moet vasten. De dopeling, en zo mogelijk enige anderen, moeten ook vasten. Wat de dopeling betreft: u moet hem opdragen dit een of twee dagen te doen.

Uit de laatste zinnen blijkt ook dat het gaat om een volwassenen doop en dat er een uitgebreid onderricht en een vorm van boetedoening door vasten aan voor af moet gaan. Dit vertoont grote overeenkomst met de onderdompeling in een mikve als sluitstuk van de hele procedure van boetedoening.